

BRUIXOT, ROQUER I LLETRAFERIT

Pep Laguarda, Brossa d'ahir

D'infant prodigi que apedregava guàrdies civils i escrivia sobre Schumann, Pep Laguarda esdevingué militant heterodox, per viure, després, l'emigració estètica. L'èxit fugaç i la marginació voluntària. Autor d'un disc inoblidable, *Brossa d'ahir*, finalista del Premi Octubre amb una novel·la que ha perdut, compositor inèdit i radiofonista recentment acomiadat, Pep Laguarda, als quaranta anys, en fa balanç. És el pare del *rock & roll* valencià, i s'autodefineix mediúmic, contradictori i fill natural del 68. Mai més, però, no tornarà a sentir-se anacrònic.

—Pel novembre farà quaranta anys que vas nàixer a Rafelbunyol, a l'Horta de València... ¿Com va ser, això?

—Supose que les forces còsmiques ho tenien tot molt clar, perquè el meu és un poble molt especial, que ha produït molt d'artista, amb una gran força... és un poble que té una tendència innata a la bondat, i també a una relativitat que dona la naturalesa... jo no sóc massa així, però...

—¿No ets bo, dius?

—¿Jo? ¡Boníssim! ¿Vols tastar-me?

—¿?

—Parlant seriosament, no sé què vol dir, això de ser bo. Sé què és ser millor o pitjor que un altre, però ser bona persona, no ho sé.

—¿Per què portes aquesta barbeta de Faust?

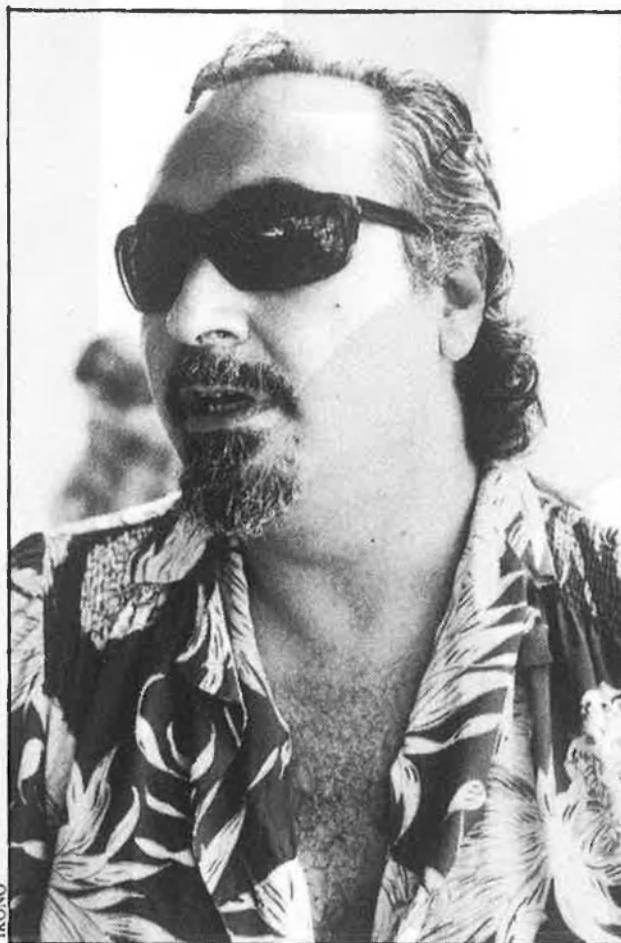
—Perquè fa la cara més llarga; si no la portàs, tindria cara d'ensaïmada.

—¿I les camises de flors?

—Sempre les he dutes, crec que vaig ser jo qui inaugurà la moda ací. És que mai no m'ha agradat això de la moda industrial, el disseny per a pobres. Sempre he portat camises alegres, potser perquè, estèticament, em sent molt negre, negre de raça, vull dir. Ja quan era un tendre infant feia cançons, cançons que després vaig descobrir que eren *blues*... abans de saber què era un *blues*. No ho puc explicar.

Cantautor heterodox, escriptor inèdit i cabalista científic, Pep Laguarda és el pare del roc valencià. Una figura clau en la història de la nostra música moderna.

Fúlvia Nicolàs



—Potser era una mica estranya, la teua família, ¿no?

—No, era una família del poble, gent acomodada. Per part del meu pare sí que eren una mica singulars, en el sentit que s'hi barrejava la cultura, la política, i també l'alquímia. Per part de ma mare eren ferrers, gent honesta.

—Explica'm això de l'alquímia per part de pare, sisplau.

—Tenia un oncle que es deia Vitori-

no —d'aquí vaig treure jo el meu pseudònim posterior a *Las Provincias*— que tenia tendències alquímiques... assajava amb barreges, ell i els seus amics, i a mi em feien anar per magnèsia a la farmàcia.

—¿Buscaven la pedra filosofal?

—La pedra filosofal, la busquem tots, ho sapiguem o no.

—¿I quina és la teua?

—La mateixa que la teua, és clar.

—¿I...?

—Només hi ha una pedra filosofal, que és la de tirar endavant. Això és convertir plom en or.

—Estudiaras als Escolapis. ¿Anaves per a seminarista?

—No, mai no hi he anat... ja ho era, a la meua manera, ¡ha!, ¡ha!

—¿Quan vas començar a sentir aficions artístiques?

—Ja de ben xicotet. A casa teniem un *pick-up*, i només hi havia discos de música clàssica... jo era l'expert de la família. Ja quan tenia deu anys, vaig escriure una mena d'article sobre la Carmen de Bizet, i, als onze, vaig fer una redacció sobre Robert i Clara Schumann, i guanyava concursos de pintura...

—¿Vas ser un nen prodigi?

—En alguns aspectes, sí, en intel·ligència i sensibilitat, per exemple. Se'm donava bé la música, però també la pintura, la redacció... No era tècnic, ¡era mediúmic!

—Sempre se't defineix com un home del 68.

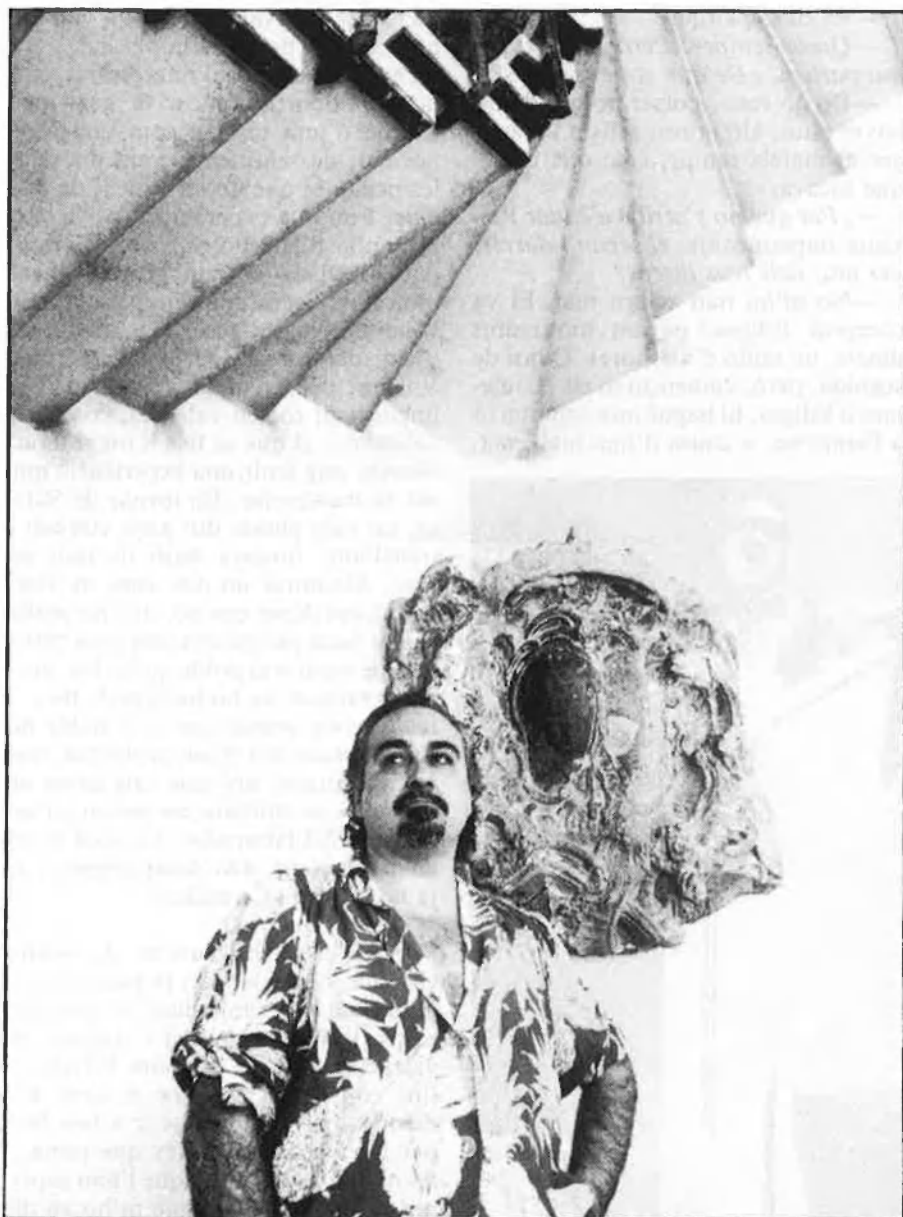
—¿Del maig?

—Sí.

—¿Francès?

—¿Sí!, però també de l'americà: Califòrnia, etcètera.

—Bé, eren els anys de la neua joventut, no puc escapar-me'n... Però ara, que no sóc jove, també connecte amb moltes de les coses que es fan: pressupòsits ideològics, visions de la vida i la societat... Trobe que la del 68 és la més forta de les darreres revolucions, i «mata el policia que portes dins» el més bonic dels lemes... És clar, sóc hereu, fill, del 68. Tot, quasi



«Totes les focs còsmiques s'hi havien conjurat».

tot el que es fa avui, molt especialment el *rock & roll*, és una herència d'aquells anys.

—¿Com començares amb la música?

—Als catorze anys em van comprar una guitarra, així vaig començar. Al principi feia *rythm & blues*, i després, ja, *rock & roll*... mentre estudiava a la facultat feia actuacions pels pobles, i els devia semblar una cosa molt estranya, perquè jo, la protesta, la sentia i la feia d'una forma visceral indirecta, des d'uns supòsits estètics ben diferents als de la nova cançó, molt especials. Però tenia èxit. Una vegada, fins i tot un dia va venir a felicitar-me una parella de la guàrdia civil, a un poble.

—¿En què cantaves?

—En valencià, sempre.

—¿Sobre què?

—No ho sé, moltes coses... aproximacions al concepte de llibertat, amb una nova sensibilitat respecte a les coses quotidianes...

—¿I en què et diferenciaves dels que feien nova cançó?

—Sobretot, en el fet que jo cantava *rock & roll*, no tenia res a veure amb el seu estil... però la primera vegada que vaig sentir Raimon va ser un *flash* increïble, vaig pensar que era el més interessant que s'havia fet per ací, el vaig seguir, vaig estar amb ell quan començava... sí, jo soc raimonià. Potser perquè Raimon era més italiàntzant, mentre els altres de la cançó eren més francesos. Però jo no he buscat conscientment distanciar-me de la cançó; és que érem diferents des del principi.

—El folk, el blues, el roc... tot a la vegada.

—Tot a la vegada, i l'òpera, i més coses. La música és la música, això ho tinc claríssim, tot em val.

—Passem per ara a la teua faceta d'escriptor: una novel·la de 400 pàgines, narracions breus, centenars de poemes, guions de cine, cançons, articles...

—És que jo volia ser escriptor, no cantant. Vaig pensar que en la nostra llengua, el camp era molt restringit, a València. O feies assaigs, literatura universitària, o novel·les molt culturals. Jo volia una cosa més filosòfico-profunda, per dir-ho d'alguna manera. Intentava que la meua cultura, la del *rock & roll*, entràs en el nostre panorama cultural.

—¿De què anava la teua novel·la, la que has perdut, la que quedà finalista, sols per un punt, en l'edició dels Premis Octubre que guanyà Carmelina Sánchez-Cutillas amb Matèria de Bretanya?

—Era un producte que, si no el feia jo, no el podia fer ningú. Es tractava de mediatitzar la societat valenciana, la nostra, des del punt de vista relativista, còsmic i intensament revolucionari del *rock & roll*. Es deia *Ens pasta*.

—Parlem del teu disc, de Brossa d'ahir, del 76. ¿Com se't va ocórrer gravar-lo?

—Va anar tan bé, que sembla que totes les forces còsmiques s'hi havien conjurat. Això no ho dic només jo, tots els que hi van participar hi coincideixen. Jo tenia una gran voluntat de fer música. Vaig passar una temporada a la muntanya, a la natura. Se m'havien trencat els esquemes marxistes, i se me'n va anar l'obsessió de veure la realitat com un esquema, i vaig sentir-me en l'obligació de fer un homenatge a tot el que havia après. Vaig ajuntar un grup d'amics, cap d'ells músic professional, i ells foren Tapineria i jo Pep Laguarda.

—¿Què era la Brossa d'ahir?

—El títol jugava amb el doble sentit que «brossa» també és la marihuanà, però, de fet, és la lletra d'un tango, no en recorde el nom, que diu «no tengo ni yerba de ayer secándose al sol»... són els records.

—¿I com va ser el procés de gravació?

—Vam fer un recital, a l'Aliança del Poble Nou, a Barcelona, amb Pau Riba i altres grups. Allí coincidirem tots. Jordi Vendrell, que acabava de tenir un segell d'una casa discogràfica, i va decidir de fer-nos de productor tècnic... i Pau Riba, que va tocar

abans de nosaltres, i que, en sentir-nos, va decidir que volia treballar amb nosaltres. Jordi Vendrell, un senyor amb molta vista... sabé inhibir-se del nostre treball, deixar-nos fer, sense interferir, sàviament.. Aleshores vaig saber que Deavid Allen, un home que per a mi tenia un gran significat, era a Mallorca, a Deià. Allen, un dels caps de l'explosió pop a Anglaterra, que havia viscut amb Bowie, d'allí havia nascut el *glam-rock*, tota la nova manera de veure el roc... Bé, doncs estava a Mallorca, i tenia un petit estudi. Petit vol dir dos magnetòfons a quatre pistes. I vaig gravar el disc a quatre pistes... i com Allen era un gran tècnic, va quedar molt ben gravat.

—¿I Pau Riba què hi feia?

—Companyia, sobretot, i això ja era molt important. Ell ens portà la qüestió emocional. Jo volia comptar com fos amb ell, amb el seu nom, en aquest disc. Volia fer-li un homenatge, una mena de cosa molt valenciana. Ell acabava de fer *La dona i el gripau*, i no havia tingut cap repercussió, cap èxit... jo volia fer-li saber que estava amb ell, fer-li costat.

—¿Esperàveu un boom com el que va tenir?

—No, en absolut. En van vendre més de 58.000 exemplars. I es venia també a Salamanca o a Sevilla. Fou «disc del mes» en distintes revistes discogràfiques, s'edità a l'estranger, rebé crítiques magnífiques. L'edità la casa Belter, en un segell anomenat Ocre, ja desaparegut. El que més ens agradà és que tothom l'entengué, això ens va al·lucinar, perquè creíem que era un disc molt experimental, el veiem com molt marginal, i, damunt, en català. Però fou un èxit, de veritat, i no ens ho creíem.

—Explica el disc.

—No puc, s'ha de sentir.

—El teu segon disc, encara inèdit, el vas gravar el 79, tres anys després. ¿Què feies, mentrestant?

—Actuacions en directe, escriure, pintar, un programa a Ràdio Popular, que es deia «Els anys del Picú», sobre la música dels seixanta... No sóc gens mandrós, jo, encara que s'ho pensen. Mira que la novel·la tenia 400 pàgines...

—¿Sempre has fet només el que has volgut?

—És clar. ¿Tu no?

—Quasi sempre. Però és de tu de qui parlem. ¿De què et penedeixes?

—De no res... potser només de no haver estat, aleshores, artista i manager al mateix temps, crec que era el que tocava.

—¿Per què no s'arribà a editar Plexison impermeable, el segon i darrer, per ara, dels teus discos?

—No m'ho han aclarit mai. El va comprar Edigsa, pagant moltíssims diners, un milió d'aleshores. Quasi de seguida, però, començaren els problemes a Edigsa, hi hagué una commoció a l'empresa, a causa d'una malversa-



«Em van pagar un milió dels d'abans».

ció de fons, crec, i canvià el director... el nou ja no va voler fer-se'n responsable. Edigsa ja no existeix, ara.

—Parla'm de l'etapa de militància política, anterior als discos.

—Ara, en la distància del temps, estic molt orgullós d'haver estat a Germania Socialista, un grup que en el primer punt de les seues bases especificava que no era un partit. No era el primer lloc en què vaig estar políticament, abans ja havia estat en el M-24, un altre grup heterodox, d'acció molt directa, imaginativa... A Germania Socialista, a banda de fer uns pamflets històrics i unes bases teòriques encara vàlides, magnífiques, també férem accions molt imaginatives, directes. Un dia vàrem tirar gallines durant un examen, a la facul-

tat. Un altre, vam anar a un club de golf, a tirar petroli a la piscina... era un experiment social interessant, vam donar l'oportunitat, a la gent que gaudia d'una piscina com una cosa normal, de sentir-se per un dia com les persones que no en tenien, de piscina. Fou una experiència, per a ells. A banda d'anècdotes, però, Germania Socialista era un grup de gent molt intel·ligent, molt preparada, que volia deslligar l'acció nacionalista i social del passat, de la mediocritat. Volíem, per exemple, fer normalitat lingüística: roc en valencià, còmic en valencià... el que es feia a tot el món. Només vaig tenir una experiència que em va mosquejar. En tornar de Suïssa, on vaig passar dos anys viatjant i treballant, fumava *hash* de tant en tant. Aleshores un dels caps de Germania em digué que no, que no podia fumar *hash* perquè era una cosa elitista, que mentre el poble no ho fes, nosaltres tampoc no ho havíem de fer... i res, jo vaig pensar que si el poble no fumava *hash* era el seu problema, que jo continuaria, així que vaig haver de deixar de ser militant per passar a l'estatus de col·laborador. La cosa es va anar afluixant, allò desaparegué, i jo ja no he tornat a militar.

—¿Ara què fas?

—Acaben de treure'm de Ràdio Cadena, on tenia, fins la passada setmana, un programa diari de dues hores, a l'FM, de música i cultura, en valencià. Es deia «Cabina Pirata», i tinc constància que era de gran audiència, pels estudis que se n'han fet i per les trucades i cartes que rebia... no m'han explicat per què l'han suprimit. Tan sols sé, perquè m'ho va dir Jaime Millas en persona, el director, que em mentiren en dir-me que era per reestructuració de programació, o per reestructuració de personal... Crec que hi ha hagut una moguda fatxa, antivalencianista, en aquesta ràdio, que té una FM que emet, d'ençà que Amadeu Fabregat fou director, dotze hores diàries en valencià. Ara, aquesta FM, la controla una gent tan ignorant, tan blavera, tan fatxa, que per no saber, no saben ni idiomes: ni valencià, ni anglès... ni quasi espanyol, pobrets. Crec que una d'aquestes persones ha estat decisiva en el meu acomiadament, i m'ha deixat ben fotut, perquè, després de tres anys, no tinc ni dret a l'atur, jo tenia un contracte d'obra. El que més em sorprèn és que ni tan sols ells s'han atrevit a invocar, com a causa, manca de professionalitat, o falta de qualitat en el programa. Això, ni ho han esmentat. En fi... □